

TANZİMAT EDEBİYATI

(1860 – 1896)

HAZIRLAYAN:
Döndü DERELİ

D GRUBU-105

TANZİMAT EDEBİYATI

1860'da Tercüman-ı Ahval Gazetesinin çıkmasıyla başlayan, Divan edebiyatı geleneklerini bir yana bırakarak Batı kültürüne yönelen ve Batının yazınsal türlerinde eserler vermeyi amaçlayan edebiyat yönelimi.

Dönemin Özellikleri:

- Tanzimat edebiyatı sanatçıları **divan** edebiyatında bulunan bazı türleri (şiir, mektup) geliştirmiş bunun yanı sıra ise batı edebiyatından yeni türleri (**makale, roman, hikaye, tiyatro, anı, eleştiri**) edebiyatımıza sokmuşlardır.

- Tanzimat edebiyatının özellikle ilk dönem yazar ve sanatçıları Fransız devrimci yazarlarından (J.J.Rousseau, Montesquieu, vb.)yazarların etkisinde kalmışlardır. Bu görüşlere bağlı olarak hak, adalet, hürriyet, eşitlik, vatan, millet gibi kavramları ülkede yaymaya çalışmışlardır.

- Tanzimat edebiyatı sanatçıları bazı akımların etkisinde eserler vermişlerdir:
- **klasisizm** → (Şinasi, Ahmet Vefik Paşa, Ali Bey)
- **romantizm** → (Namık Kemal, Recaizade Mahmut Ekrem (şiiirlerinde), Ahmet Mithat Efendi, Abdülhak Hamit Tarhan)
- **realizm** → Recaizade Mahmut Ekrem (Araba Sevdası), Sami Paşazade Sezai, Nabizade Nazım)

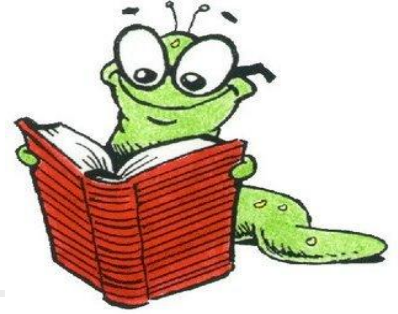
Ama bu dönemde bu akımların kuralları tamamen uygulanmamıştır.

- Tanzimat edebiyatı seçkin kesim için değil halk tabakası için ortaya getirilmiş bir edebiyattır; ama Tanzimat edebiyatının ikinci dönem yazar ve şairleri bu görüşten uzaklaşmışlardır.

- Nesirde ilk defa noktalama işareti kullanılmıştır.

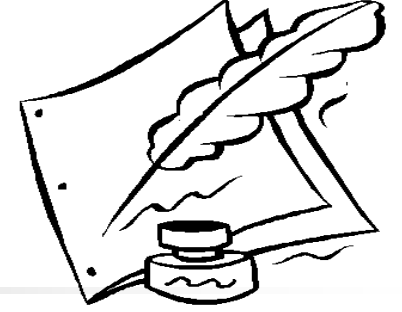
- Tanzimat edebiyatında en büyük yenilik **nesirde anlatımın kuruluşunda** yapılmıştır. Amaç hüner göstermek değil halka bir şeyler vermek olmuş bu nedenle **kısa anlatım** tercih edilmiştir.

- Şiirin konusu genişletilmiş günlük hayatla ilgili her türlü konu şiirin konusu olmuştur.

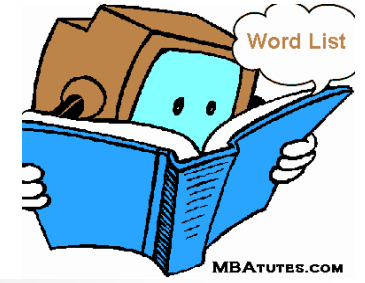

- Beyitlerin başlı başına bir bütün olmasından vazgeçilmiş şiirin bütününde bir anlam bağının olmasına dikkat edilmiştir.

- Şiirde aruz ölçüsünün kullanılmasına devam edilmiş olup hece ölçüsünün Türklerin milli ölçüsü olduğu savunulmuş; ancak başarısız bir iki denemeden ileriye gidilememiştir.

- Dilden yabancı kelimelerin atılmaya başlanması Türkçenin aruz kalıbına uydurulmasını zorlaştırmış bu nedenle nazımda eski kelimelerin kullanımına aynen devam edilmiştir.

Tanzimat Edebiyatı kuşacı 2' ye
ayrılır:

1. Birinci Dönem Tanzimat Edebiyatı (1860-1876)

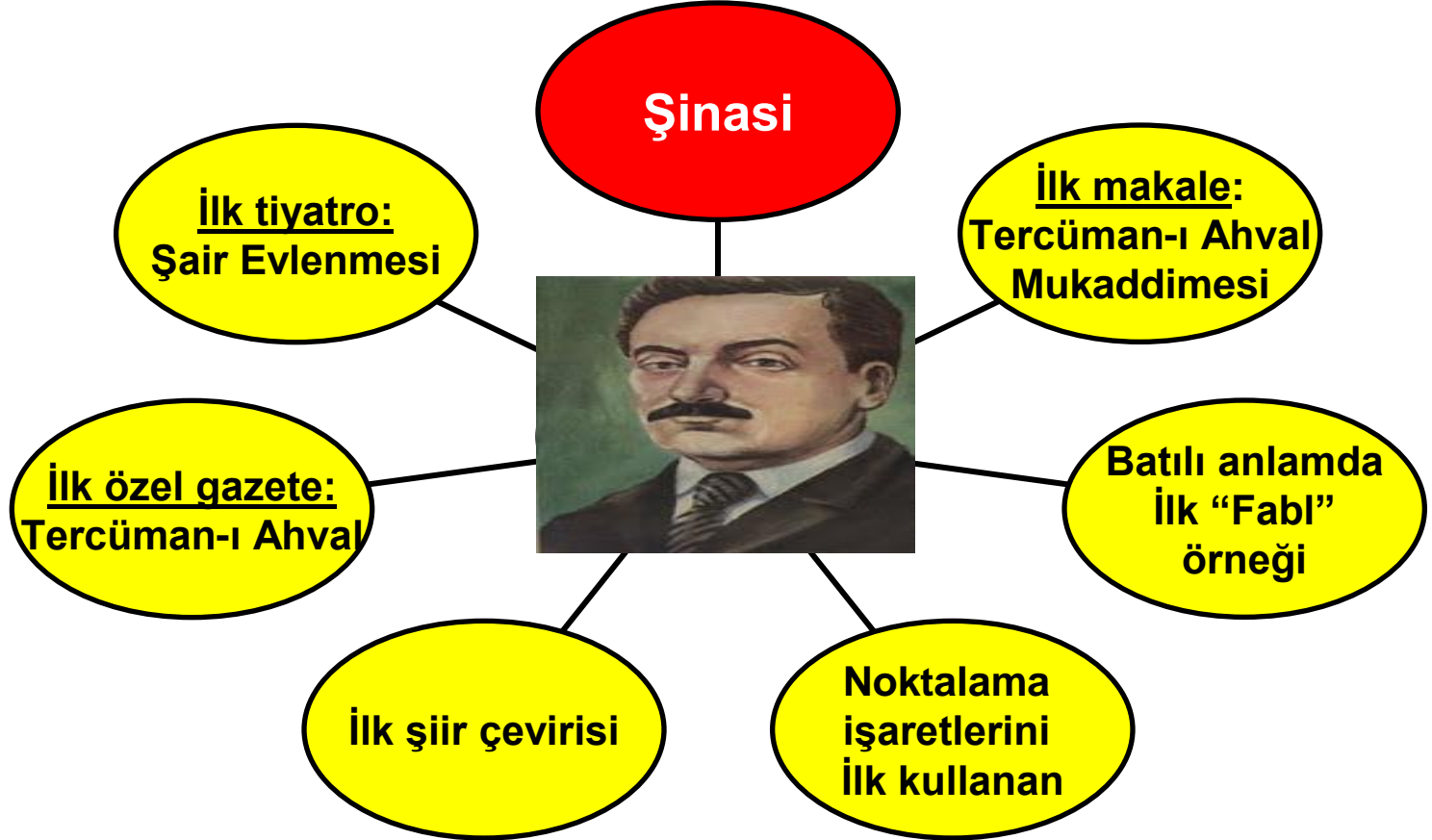
- Bu dönem sanatçıları 'Sanat toplum içindir.' görüşünü benimsemişlerdir.
- Dilde sadeleşme amaçlanmış; ama uygulanmamıştır.
- Fransız yazarlardan etkilenmişlerdir.
- Romantizm akımından etkilenmişler; bu nedenle eserlerdeki kişiler hastalıklı ve veremli kişilerdir.
- Şiirde estetik güzellik yerine, işlenen konu ön plana çıkmıştır. Yani içerik ön plandadır.
- Bu dönemde yazılan romanlar roman tekniği açısından zayıftırlar. Romanda yer yer konu kesilip okura ansiklopedik bilgi verilir.

1. Birinci Dönem Tanzimat Edebiyatı (1860-1876)

- Noktalama işaretleri ilk defa bu dönemde kullanılmıştır
- Batı edebiyatından yeni türler edebiyatımıza sokulmuş ayrıca bizim edebiyatımızdaki türlerde yenileştirilmiştir.
- Şiirde eski şekiller kullanılmış, yeni konular işlenmiştir.
- Bu dönem sanatçılarının çoğunluğu devlet adamıdır.
- Hece ölçüsünü ve halk edebiyatını savunmuşlar; ama uygulayamamışlardır.
- Divan edebiyatına şiddetle karşı çıkmışlar fakat ondan kopamamışlardır.

Dönemin Önemli İsimler

Şinasi'nin Eserleri:

- Durub-ı Emsal-i Osmaniyye (Osmanlı Atasözleri kitabı)
- Tercüme-i Manzume
- Müntejabat-ı Eş'ar (Şiirlerinden seçmeler)
- Divan-ı Şinasi
- Tasvir-i Efkar

■ Namık Kemal:

- **Vatan** şairimizdir.
- Toplumcu bir sanat çizgisi çizmiştir.
- "Vatan", "millet", "özgürlük" kelimelerini ilk kullanan isimdir.
- "Bilinçlendiren tiyatro"
- Romantizm

Namık Kemal'in Eserleri:

- Romanları: İntibah (ilk edebî roman) Cezmi (ilk tarihî roman)
- Oyunları: Vatan Yahut Silistre (oyunanan ilk tiyatro) Zavallı Çocuk, Akif Bey, Gülnihal, Celalettin Harzemşah, Karabela.
- Eleştiri: Tahrib-i Harabat (ilk eleştiri), Takip

Ziya Paşa

**Çağdaş edebiyatın temellerini atan isimlerdendir.
(Şinasi, Namık Kemal, Ziya Paşa).**

Şiirleri- Divan edebiyatı

**Düz yazılarında konu -Batılılaşma
yanlısı düşünceleri, siyasal fikirleri vs.**

**Şiir ve İnşa ~ Harabat
(fikir karmaşası)**

Ziya Paşa'nın Eserleri:

- Zafer-name (şiiir- 1868)
- Eş'ar-ı Ziya
- Şiiir ve İnşa (makale- Halk edebiyatına yönelik)
- Terkib-i bent
- Harabat (Divan edebiyatına yönelik)

Ahmet Mithat Efendi

- Türk edebiyatının gerçek anlamda ilk popüler yazarıdır.
- İki yüzden fazla eseri vardır.
- Eserlerinde Batının çalışkanlığını övmüş, Türk toplumunun ise ahlaki değerlerini koruması gerektiğini vurgulamıştır.

Ahmet Mithat Efendi'nin Eserleri:

- Felatun Bey ile Rakım Efendi
- Hasan Mellah
- Hüseyin Fellah
- Kıssadan Hisse
- Letaif-i Rivayat
- Dürdane Hanım
- Paris'te Bir Türk

Şemsettin Sami:

- İlk büyük dilci ve telif roman yazarı
- **Taaşuk-ı Talat ve Fitnat** (ilk yerli roman)
- **Sözlük:** Kamus-ı Türkî, Kamus-ı Fransevî
- **Ansiklopedi:** Kamus-ı Âlâm

Ahmet Vefik Paşa

- Lehçe-i Osmanî
- Tarih-i Osmanî
- Zor Nikah, Zoraki Tabip, Merakî

2. İkinci Dönem Tanzimat Edebiyatı (1876-1896)

- Bireysel konulara dönülmüştür.
- “Sanat, sanat içindir” görüşü benimsenmiştir.
- Dil oldukça ağırlaştırılmıştır.
- Tiyatro eserleri oynanmak için değil okunmak için yazılmıştır.
- **Realizm** ve **natüralizm** baskın akımlar olarak göze çarpar.

Dönemin Önemli İsimleri:

Bendeniz *Recaizade Mahmut Ekrem* Sanatta güzellik benim için önemlidir. *Sanat, sanat için olmalıdır.* Eski edebiyatı savunan Muallim Naci ile tartışmalarımız oldu.

Oğlum Nejad'ın ölümünden sonra ise eserlerime bir karamsarlık hakim oldu. Önemli bir eserim olan "*Araba Sevdası*" Türk edebiyatının **ilk realist romanıdır.**

Samipařazade Sezai

- Tek ve önemli romanı olan **"Sergüzeřt"** romantizmden gerçekçiliğe geçişin başarılı örneklerinden biri olmuştur.

Abdülhak Hamit Tarhan

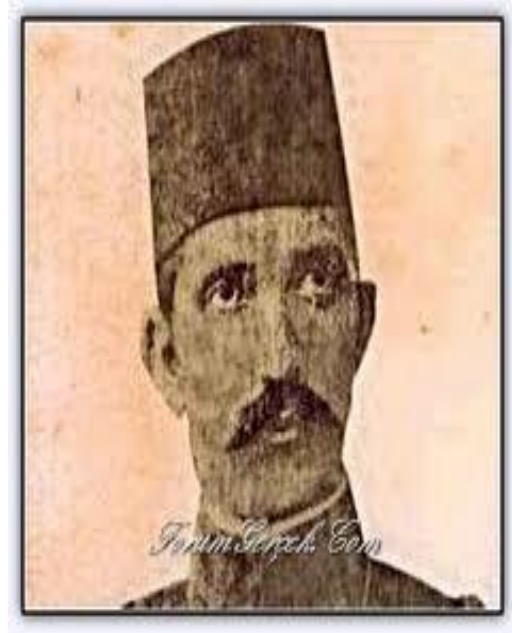
- Şair-i Azam

- Ölüm, hayat, tabiat konularını işlemiştir.
- Romantizm
- "Makber" in şairi
- Tiyatro oynanmak için değil okunmak içindir.
- Sahra, Ölü, Halce, Duhter-i Hindu...

Nabızade Nazım

- Köy hayatını ve insanını işleyen ilk yazar.
- Realist ve natüralist
- Karabibik (ilk köy romanı)
- Zehra (ilk tezli roman)

Dinlediğiniz İçin
Teşekkür Ederim

